

Betænkning

over forslag til lov om Københavns frihavn.

(Afgivet af udvalget den 9. marts 1960).

Udvalget har holdt 4 møder og herunder modtaget en henvendelse fra Dampskibsrederiet C. K. Hansen.

Udvalget har rettet de som bilag 1 optrykte spørgsmål til ministeren for offentlige arbejder og har modtaget den som bilag 2 optrykte svarskrivelse.

Udvalget har drøftet varigheden af koncessionen og mener, at det vil være rimeligere med en 40-årig periode. Udvalget er enedes om at stille nedenstående ændringsforslag, der er tiltrådt af ministeren for offentlige arbejder.

Udvalget indstiller lovforslaget til vedtagelse med denne ændring.

Ændringsforslag.

Af udvalget, tiltrådt af ministeren for offentlige arbejder:

Til § 4.

I 4. og 6. linje udgår „25“, og i stedet indsættes: „40“.

Jens Chr. Christensen.	Chr. Christiansen.	Poul Claussen.	Henry L. W. Jensen.
Axel Kristensen.	Lannung, næstformand.	M. Larsen (Kolding).	Anker Lau. Waldemar Laursen.
Mørk.	Peter Nielsen.	Lars M. Olsen.	J. M. Pedersen. Paabøl.
	Edel Saunte, formand.	Erna Sørensen.	Weikop.

Bilag 1.

Folketingets udvalg

angående

forslag til lov om Københavns frihavn.

Christiansborg, den 4. december 1959.

Udvalget udbeder sig ministerens besvarelse af følgende spørgsmål — om muligt i 30 eksemplarer:

1. Hvilke krav og nærmere betingelser stilles der af ministeriet for offentlige arbejder over for ønsker om oprettelse af havne ud over Københavns frihavn? Her tænkes især på en frihavn i Nordjylland. Vil en af de bestående havne kunne danne basis for en frihavn?
2. Vil Danmarks indtræden i det ydre frihandelsområde ikke gøre oprettelsen af flere danske frihavne aktuel af hensyn til konkurrencen med bl. a. svenske havne?
3. Vil oprettelsen af flere frihavne, hvori industriel produktion kan finde sted, ikke bevirke, at udenlandsk kapital i højere grad placeres her i landet, specielt i de arbejdsløshedsramte områder?
4. Hvor mange industrielle virksomheder findes der i Københavns frihavn? Hvordan har udviklingen på dette område været siden frihavnsens oprettelse og indtil i dag?
5. Hvilke regler skal iagttages ved udførsel henholdsvis indførsel af et parti varer, der oplægges i frihavnen på fremmed eller eget lager for egen eller fremmed regning?
6. Er der forskel på reglerne, når det drejer sig om varer, der ved indførslen fortoldes henholdsvis efter værditold eller vægttold?
7. Hvilke kontrolforanstaltninger kræves for oplægning i frihavnen af varer, der senere udføres eller indføres fra frihavnen?

P. u. v.

Edel Saunte,
formand.

Til ministeren for offentlige arbejder.

Bilag 2.

Ministeriet for offentlige arbejder.

København, den 2. februar 1960.

Under henvisning til udvalgets skrivelse af 4. december 1959 skal jeg herved fremkomme med følgende besvarelser af de i skrivelserne stillede 7 spørgsmål, idet dog bemærkes, at en række af spørgsmålene vedrører forhold, der ikke omfattes af frihavnslovforslaget, men henhører under told- og valutalogvgivningen:

Ad 1. Der er ikke over for ministeriet for offentlige arbejder fremsat konkrete forslag om oprettelse af nye frihavne, og der har derfor ikke været anledning til at undersøge, hvilke krav og nærmere betingelser der i givet fald burde stilles.

Det må i øvrigt anses for tvivlsomt, om nogen af de eksisterende havne ville kunne danne basis for oprettelse af egentlige frihavne uden betydelige investeringer. For oprettelsen af en frihavn måtte der således navnlig udkræves meget store arealerhvervelser, der vanskeligt lader sig realisere i de nuværende store havne.

Ad 2. Den foreliggende konvention om oprettelse af det ydre frihandelsområde medfører afskaffelse af kvantitative importrestriktioner over en vis periode for i det mindste industrivarer. Det er hensigten, at den successive eliminerings af den tilbageværende indførselsregulering samtidig skal udstrækkes til at omfatte også varer fra ikke-medlemmer i frihandelsområdet, for så vidt landet er tilknyttet OEEC- eller dollarområdet. Danmarks tiltrædelse af frihandelsområdet vil ikke umiddelbart få nogen indflydelse på de i dag gældende importbestemmelser for varer, der hidrører fra lande uden for OEEC- og dollarområdet.

Man skal i denne forbindelse henlede opmærksomheden på det i folketinget frem-

satte forslag om konvertering af kvantitative restriktioner til told, der, såfremt det bliver vedtaget, vil betyde, at den væsentligste part af den danske industrivarerimport fra OEEC-lande og dollarlande vil blive liberaliseret.

Behovet for på dansk territorium at have områder, hvortil importreguleringen ikke er udstrakt, vil således som følge af den stedfindende udvikling med hensyn til anvendelsen af kvantitative importrestriktioner efterhånden formindskes betydeligt. Dette gælder for såvel oprettelsen af produktioner i som gennemførelsen af reeksport- og transitforretninger over frihavnsområder i Danmark.

Det tilføjes, at frihandelskonventionens oprindelsesdefinition udelukker, at den værditilvækst for en vare, der måtte fremkomme i frihavne på et medlemslands territorium, kan bevirke, at varen får oprindelse i frihandelsområdet, jfr. art. 7, §§ 1 og 5 (b) i konventionen.

Ad 3. Som det fremgår af besvarelsen af spørgsmål 2, må man regne med, at afviklingen af importrestriktionerne vil medføre, at udenlandske investorer har en svindende fordel ved at placere produktionsvirksomheder i frihavne i frihandelsområdets medlemslande. På den anden side kan man ikke se bort fra, at toldforholdene vil kunne give anledning til, at kapitalejere i lande uden for frihandelsområdet vil have interesse for sådanne investeringer.

Da fremover råvareandele og bearbejdningsgrad i det væsentlige vil komme til at danne kriteriet for toldtarifieringen, vil betydningen af industrielt virke netop i frihavne sikkert fremover få aftagende interesse.

Ad 4. Ved frihavnens anlæg var det tanken at anvende den nordlige halvdel af området til industriformål og den sydlige til ekspedition af stykgods. Da en frihavnsfabrik imidlertid er spærret af fra kontakt med et lokalt marked, har Københavns frihavn aldrig fået større betydning som industriområde. Selv i tilfælde, hvor en virksomhed har været så stor, at det har været teknisk muligt at dele produktionen, således at hovedfabrikken lå i indlandet og eksportfabrikken i frihavnen, har de høje produktionsomkostninger i forbindelse med delingen gjort fordelene uden en placering i Københavns frihavn ubetydelige. Nogle ganske få mindre virksomheder ser deres fordel i at arbejde i frihavnen. Af disse findes endnu 24, der tilsammen beskæftiger ca. 425 mand.

Der vedlægges en fortegnelse over industrivirksomheder, som dels er placeret i, dels er under fraflytning fra, dels endelig har været placeret i Københavns frihavn.

Ad 5-7. Bortset fra visse særlig højt beskattede varer gælder der ingen særlige *toldmæssige* regler ved indførsel af varer til frihavnen eller ved udførsel af varer fra toldindlandet til frihavnen, idet sådan indførsel og udførsel sker uden toldvæsenets kontrol.

I finansministeriets bekendtgørelse nr. 5 af 28. januar 1959, hvoraf eksemplarer vedlægges [ikke optrykt], er der fastsat særlige regler for en række særlig højt beskattede varers tilførsel til og fraførsel fra private lagre i frihavnen. Bortset herfra er der ikke fastsat særlige toldmæssige kontrolforanstaltninger for varers oplæggelse i frihavnen.

Angående spørgsmålet om *kvantitative restriktioner* i forbindelse med udførsel og indførsel af varer over frihavnen skal i øvrigt følgende oplyses:

Udførsel af varer til udlandet.

I henhold til § 3 i handelsministeriets bekendtgørelse nr. 10 af 20. januar 1959 om forbud mod udførsel af visse varer, § 3 i landbrugsministeriets bekendtgørelse nr. 136 af 30. marts 1950 om udførselsforbud samt § 4 i fiskeriministeriets bekendtgørelse nr. 280 af 2. september 1959 om udførsel af fisk og fiskevarer kommer udførselsbestemmelserne til anvendelse på enhver udførsel

af varer fra frihavnen. I henhold hertil kan udførsel fra frihavnen, hvad enten varerne er fremmed eller dansk ejendom, og uanset fra hvilket lager udførslen finder sted, kun ske under iagttagelse af de i henhold til de citerede udførselsbekendtgørelser fastsatte forskrifter, d. v. s. at der ved udførsel skal afgives en udførselsattest, der, for så vidt angår varer på bunden liste for udførsel, skal være afkontrolleret med og afskrevet i en udførselstilladelse.

I de tilfælde, forsendelsen er omfattet af de gældende undtagelsesbestemmelser, vil udførsel af i øvrigt bundne varer dog kunne ske frit, som regel mod afgivelse af en uafkontrolleret udførselsattest.

Som følge af, at udførselsbestemmelserne først kommer til anvendelse, når varer ønskes fraført frihavnen, vil oplæggelse i frihavnen af varer kunne ske uden hensyntagen til udførselsbestemmelserne, også selv om varerne er bestemt for senere udførsel.

Kontrollen med overholdelsen af udførselsbestemmelserne udøves af toldvæsenet, banerne og postvæsenet.

For banernes og postvæsenets vedkommende udøves kontrollen ved modtagelsen af godset til udførsel.

Udførsel pr. skib kontrolleres af toldvæsenet af en særlig i frihavnen etableret udførselskontrol, hvor de foreskrevne udførselsattester m. v. skal afgives, forinden indladning kan ske.

Som bevis for, at udførselsforskrifterne er iagttaget, foretager kontrollen en afstempling af ladesedlen for godset, og indladning i skib må kun ske af gods, for hvilket afstemplet ladesedel foreligger.

Bortset fra den på internationale aftaler hvilende eksportkontrol for strategiske varer omfatter udførselsforbudene kun få industrivarer, og disse forbud skal ifølge frihandelskonventionen være ophævet senest ved udgangen af 1961.

Angående indførsel af varer.

I henhold til § 2 i handelsministeriets bekendtgørelse nr. 11 af 24. januar 1959 om indførsel af varer m. v. kommer de i bekendtgørelsen indeholdte regler til anvendelse på varer, der oplægges på private lagre i frihavnen, og for tilførsel af varer til fabriktionsvirksomheder i frihavnen.

Varer, der tilføres frihavnen fra udlandet og oplægges på frihavnsselskabets pakhuse og pladser eller dermed ligestillede lagre (d. e. statsbanernes og postvæsenets lokaler, havnevæsenets lager for brandfarligt gods, A/S Det østasiatiske Kompagnis pakhus, firmaet Franck & Tobiesens pakhus samt D.F.D.S.s proviantdepot), *er ikke omfattet af indførselsbestemmelserne, hvorfor sådan varetilførsel til frihavnen ikke kræver „valutaberigtigelse“.*

Ønskes varer derimod oplagt i frihavnen på andet lager end ovennævnte, d. v. s. på de private lagre, herunder fabriksvirksomheder i frihavnen, vil oplæggelsen som hovedregel være omfattet af indførselsbestemmelserne, og varerne vil blive krævet valutaberigtiget. Ved valutaberigtigelsen skal enten afgives blå indførselsattest (for bundne varer) eller hvid indførselsattest (for frilistevarer), medmindre forsendelsen omfattes af de gældende undtagelsesbestemmelser, hvorefter forsendelsen kan indføres uden afgivelse af sådanne attester. For så vidt den frie indførsel i henhold til undtagelsesbestemmelserne er betinget af, at varen genudføres, skal importørerne afgive en „Anmeldelse om midlertidig indførsel“.

Ovenstående krav om valutaberigtigelse gælder, hvad enten tilførslen til det private lager (eller fabriktionsvirksomhed) sker af gods, der i forvejen henligger på frihavnsselskabets pakhuse, eller varerne tilføres direkte fra udlandet. Reglerne er derhos ens, hvad enten oplæggelsen på det private lager sker for egen eller fremmed regning.

Fraførelse fra de private lagre eller fabriktionsvirksomheder af varer til toldindlandet kan i valutamæssig henseende ske frit, idet kontrollen (valutaberigtigelsen) som nævnt finder sted forlods.

Kontrollen med valutaberigtigelse af de varer, der ønskes oplagt på de private lagre

(eller fabriktionsvirksomheder), varetages af toldvæsenets lagerkontrol i frihavnen i forbindelse med toldvagterne ved portene.

For så vidt en på frihavnsselskabets pakhuse (offentlige lagre) henliggende vare ønskes overført til privat lager, må lagerhaveren henvende sig til toldvæsenet (lagerkontrollen) og foretage valutaberigtigelsen. Kontrollen forsyner udleveringsseddel eller konnossement med påtegning om den skete valutaberigtigelse, således at lagerhaveren ved godsets udlevering fra frihavnsselskabet er i stand til at godtgøre, at valutaforskrifterne er iagttaget.

For så vidt angår varer, der passerer ind gennem frihavnsportene, drager toldopsynet i porten som led i den ordinære kontrol med vareførslen til og fra frihavnen omsorg for, at varer, der agtes oplagt på privat lager, bliver henvist til toldvæsenets lagerkontrol til fornøden valutaberigtigelse.

Til smidiggørelse af den nævnte hovedregel om, at varer, der tilføres almindelige private lagre, skal valutaberigtiges, er der for nogle år siden i samarbejde med erhvervsorganisationerne åbnet adgang for lagerhavere til efter anmodning at kunne få oprettet private „*valutafri lagre*“.

På sådanne lagre kan oplægges varer i ikke valutaberigtiget stand. Ved oplæggelsen og fraførslen skal varerne anmeldes for toldvæsenet, der fører kontrol med, at de varer, der enten fraføres til toldindlandet eller overføres til almindeligt privat lager, bliver valutaberigtiget. For disse lagre pålægges det lagerhaveren at føre specielt regnskab over det oplagte gods.

Der vedlægges eksemplarer af de omtalte ind- og udførselsattester [ikke optrykt].

Man skal i øvrigt henvise til vedlagte, af Københavns Frihavns-Aktieselskab udgivne folder vedrørende „Oplægningsmuligheder i frihavnen“ [ikke optrykt].

Kai Lindberg.

/ Ove Skands.

KØBENHAVNS FRIHAVNS-AKTIESELSKAB

København, den 11. december 1959.

Liste over industrivirksomheder i Frihavnen.

<i>Nuværende virksomheder:</i>	Antal besk.	Virksomhedens art
Nordisk Fjerfabrik	100	Rensning af fjer.
Leo Hjort		Maskinfabrik.
Skandinavisk Kaffe og Kakao Kom- pagni	30	Brænding af kaffe.
Nordisk Kaffekompani	30	— —
Frihavnsens Kaffekompani	10	— —
A/S Præfa	10	Papirsduge, servietter o. lign.
Nordisk Råstofkompagni	25	Sortering og sammenpresning af maku- latur.
Georg Bestle (United Wine Co.)	15	Vin og spiritus, blanding og tilvirkning.
Hedobald Petersen	5	— — , — —
Torben Anthon	5	— — , — —
Nordisk Films Teknik	30	Filmkopiering.
Indopack (M. B. Cohn)	25	Fiberpakninger.
Ankerske Marmorforretning	5	Slibning af stenplader m. m.
I. Asmussens Eftf.	10	Tørring af korn.
I. C. Hempels Skibsfarvefabrik	30	Fremstilling af maling.
Korn- og Foderstofkompagniet		Foderblandingsfabrikation.
Øernes Andelsselskab for Indkøb af Foderstoffer	20	—
Ernst Genkel & Co.	10	—
Frihavnsens Maskinfabrik	10	Maskinreparation.
Leo Madsen	10	Samling af maskiner.
Th. Olesen	15	Bananmodning.
Frugtsyndikatet	5	—
P. Wulff	10	Tobakssortering m. m.
Brdr. Jørgensen	3	Samling af musicboxes.
Sølyst	2	Maskinreparation.
Osram (senere Søren Madsen)		Glødelamper.
Dansk Fjerfabrik		Rensning af fjer.
Nordisk Cyklefabrik		Cykler.
Kjøbenhavns Fjerrensereri		Tidligere fabrikation, nu lager.
A/S Grew Blair & Co.		Maskinfabrik.
<i>Virksomheder under fraflytning:</i>		
Dansk Industri-Syndikat	300-2000	Våben og mindre civile maskinerier.
Anders G. Andersen	5	Smeltning af metal og sammenpakning af jern.

<i>Fraflyttede eller ophørte virksomheder:</i>	Antal besk.	Virksomhedens art
Vendsyssel Packing Co.....		Konserver.
Ferrosan.....		Levertranpiller.
Aage Weihes Farvefabrik.....		Maling.
Hartz.....		Bananmodning.
Dumex.....		Fremstilling af medicinalvarer.
Simonsen & Nielsen.....		Cykelindustri.
Sirius (senere Galle & Jessen).....		Chokoladeindustri.
Nielsen & Winther.....		Maskinfabrikation.
Pless Schmidt.....		Camouflagenet til tyskerne.
A. Hübsch.....		Automobilbøsninger til tyskerne.
Petersen, Møller og Hoppe.....		Bødkere.
Den Internationale Skibsfarvefabrik.		Maling.
The Copenhagen Cherry Brandy Co...		Tilvirkning af Cherry Brandy.
